

VLINDER- EN LIBELLENWERK GROEP

Opgericht 26 september 1992

STAD EN OMMELAAND

In de bermen van deze Dalweg leeft onze zeldzame bruine vuurvlinder zijn leefgebied. Elijes van de bruine vuurvlinder worden afgezet op schape- en veldzuring, ook wel de waarmolanten genoemd.

Het zijn de eroge soorten waar de rups van kan eten. De rups overwinteren laag op de zuring.

Half april verpopt de rups zich vervolgens op de bodem, om dan uiteindelijk als vlinder uit te vliegen in twee generaties, namelijk van half juni tot half juli en van half juli tot eind augustus.

Om de bermen geschikt te houden voor de levenscyclus van deze vlinder en andere insecten is het onderhoud aangepast.

- Er wordt slechts één keer per jaar gemaaid, waarbij 20% van de vegetatie blijft staan.
- Het maaisel blijft een paar dagen liggen om de rupsen gelegenheid te geven om goed heen koren te zoeken.
- Om de berm schraal te houden wordt het maaisel afgevoerd.

de bruine VUURVLINDER

Logo of the Dutch government (Rijksoverheid) and a logo of the group.

NIEUWSBRIEF

15^e JAARGANG NR. 3 juni 2007

Colofon

9^e jaargang nummer 3, juni 2007

Deze nieuwsbrief is een periodiek orgaan van de Vlinder- en libellenwerkgroep Stad en Ommelaand en verschijnt vier maal per jaar.

Bestuur

Dhr. B. van de Wetering (Groningen) wrn.voorzitter
Dhr. H. Sangers (Haren), secretaris
Dhr. W. Dorenbos (Nieuwolda), penningmeester
Dhr. H. de Heer (Enumatil), algemeen bestuurslid

Redactie

W. Dorenbos, M. Valstar, F. de Wilde en
B.van de Wetering (eindredactie)

Redactieadres

Lichtboei 259
9732 KD Groningen
lestesdryas@zonnet.nl

Omslag

Informatiebord Bruine vuurvliender
bron: IVN Bellingwedde

Vlinder- en libellenwerkgroep Stad en Ommelaand

De werkgroep "Stad en Ommelaand" is opgericht op 26 september 1992 als vlinderwerkgroep. In 2001 is de Libellenwerkgroep opgegaan in de Vlinderwerkgroep.

De werkgroep wil proberen de vlinders en libellen te beschermen en de aandacht voor deze dieren bij het publiek uit te breiden. Hiertoe organiseert de werkgroep cursussen, lezingen en publieksexcursies. Ook adviseert de werkgroep terreinbeheerders over vlindervriendelijk beheer.

De werkgroep streeft naar een netwerk van waarnemers die de vlinderstand in Groningen in kaart brengen. Resultaten worden regelmatig gepubliceerd.

Lidmaatschap 2002

Leden • 11,50
Families • 18,20
Donateurs • 09,10

Opgave bij de secretaris:

De heer H. Sangers
Hemsterhuislaan 75
9752 NC Haren
050-53 48 411

Voor sponsoring en donaties is ons gironummer 6411754 ten name van V.W.G. Stad & Ommelaand.

Informatie

Voor informatie kunt u terecht bij dhr. Sangers (050-53 48 411). Ook kunt u die vinden op onze website: <http://www.vlinderwerkgroepgroningen.tk/>

Inhoud

- 3 Afscheid.
Brief van Flip Gaasendam
- 3 Nachtvlinderavond Sintmaheerd.
Herman de Meijer
- 4 IVN Bellingwedde organiseert een
Vlinder cursus
Bas van de Wetering
- 5 Nachtvlinder cursus
Henk Sangers
- 6 De stilste plek van Groningen
- 7 Groene glazenmaker in Drenthe
Bas van de Wetering
- 8 Excursieprogramma 2007

Afscheid

brief van

Flip Gaasendam

Er is een tijd van komen en er is een tijd van gaan! Voor mij is nu de tijd gekomen om afscheid te nemen van de Vlinder- en Libellenwerkgroep.

Afscheid nemen doen we niet graag maar soms dwingen de omstandigheden ons daartoe. Zo gaat het mij ook. Ik ben genooddaakt te stoppen met excursies en andere werkgroeps evenementen doordat mijn ogen zozeer achteruit zijn gegaan, dat ik slecht zie waardoor onder andere auto rijden en vlinderen niet meer tot mijn mogelijkheden behoren. Daarom wil ik via deze weg afscheid nemen van de leden van de Vlinder- en Libellenwerkgroep.

Ik zal jullie en de evenementen missen. Met veel leden, heb ik een persoonlijke band opgebouwd, anderen heb ik leren kennen tijdens een vlinder-cursus of ander evenement.

Als ik terugblik op de 15 jaar dat de werkgroep bestaat, kan ik alleen maar zeggen dat ik altijd veel plezier heb beleefd aan de excursies en andere evenementen. Ook veel is opgebouwd waaraan ik mijn steentje heb bijgedragen. Hoogtepunten zijn voor mij:

- het voorzitter zijn gedurende de eerste jaren;
- het tot stand brengen van een Nieuwsbrief, waarvan ik de lay-out jaren heb gedaan;
- het geven van Vlinder cursussen;
- het schrijven van jaarrapporten;
- het samengaan met de Libellenwerkgroep-in- oprichting;
- de barbecue's bij de familie Valstar in een lustrum-jaar.

De bekroning op mijn werk is het krijgen van de Gouden Vlinder, waar ik erg trots op ben.

Graag wil ik iedereen bedanken voor de fijne tijd die ik met de werkgroep heb mogen beleven. Natuurlijk blijf ik lid van de werkgroep en blijf ik de activiteiten volgen via de nieuwsbrief.

Wie contact met mij wil opnemen bv. met vragen over vlinders, kan mij bereiken op 06-28643849. Schrijven kan ook. Mijn adres is:

P.A.J. Gaasendam
Langeveldstraat 31
7848 AN Schoonoord

Tenslotte wil ik de werkgroep nog vele goede jaren toewensen.

Nachtvlinderavond

Sintmaheerd

Herman de Meijer

Vrijdagavond, 18 mei. Eindelijk weer eens een lekker warme dag na een serie koude en deels natte dagen. Het is 21:³⁰ uur en nog zo'n 17° waar het gister rond deze tijd nog maar amper 6° Celsius was. Het is vrijwel windstil en nieuwe maan. Ideaal weer dus om nachtvlinders te spotten. Een lijster in een nabijgelegen houtwal protesteert echter luidkeels tegen ons indringers en lawaai-makers.

De twee gespannen lakens met lamp zijn inmiddels opgesteld en rond 22:⁰⁰ gaan de lampen aan. We zijn te gast op locatie Sintmaheerd van zorginstelling de Zijlen in Tolbert en hebben de lakens gespannen onder een okkernoot (*Juglans regia*) en iets verder bij de entree van een VSB-vlindertuin. Als iets na 22:⁰⁰ uur de eerste vlinders op het licht afkomen zijn er zo'n 25 aanwezigen. Het is een gemêleerd gezelschap. Deels leden van de Vlinderwerkgroep Stad en Ommeland, deels leden van de KNNV-Groningen/Haren, deels leden van IVN-Leek/Nietap en een aantal geïnterneerde bezoekers.

De eerste nachtvlinder die zich laat zien tussen alle door het licht aangetrokken muggen en vliegjes is de Aangebrande spanner. Al snel volgen er meer, vooral uiltjes en spanners. De Hagendoornvlinder en Appeltak oogsten bewondering bij het aanwezige publiek. Het zijn dan ook oogstrelende vlinders. Dankzij het zwoele weer blijft het publiek lang.

Ondanks het mooie rustige weer, hoewel er rond 24:⁰⁰ uur wel wat wind opsteekt, blijft de teller hangen bij zo'n 20 soorten nachtvlinders en een aantal andere aangetrokken insecten.

Weliswaar kunnen later in de nacht nog weer andere soorten vliegen, elke vlinder heeft zijn eigen vliegperiode, maar voor ons is het genoeg voor deze avond. De spullen worden afgebroken, ingepakt en rond 1:³⁰ is het weer rustig en is de donkere nacht weer voor de dieren en insecten alleen.

Waarnemingen 18 mei 2007, Tolbert

Spanners:

Aangebrande spanner, Appeltak, Schimmelspanner, Gewone Bandspanner, Hagedoornvlinder, Witte grijs-grijsbandspanner, Witte schaduwspanner, Gerimpelde spanner, Ratelspanner.

Uiljes:

Gew. worteluil, Bruine snuituil, Haarbos, Variabele grasuil, Psi-uil, *Diarsia rubi*.

Tandvlinders:

Dromedaris

Beervlinders:

Witte tijger (Tienuursvlinder)

IVN Bellingwedde organiseert Een Vlinderkursus

Bas van de Wetering

Foto geheel boven:
Melle Wachtmeester doet een
beloofte.

Foto boven:
Kars Veling geeft een toelicht-
ing op het Convenant.

Foto onder:
Onthulling van het voorlicht-
ingsbord.

De Bruine vuurvlieder is een bedreigde soort die zich moeilijk weet te handhaven. In het noorden van Nederland komt hij nog voor en in de bermen van de gemeente Bellingwedde is hij veel waar te nemen. Althans als het beheer goed is geregeld. De vlinder prefereert namelijk schrale vegetaties met open stukjes zand en gebruikt schapezuring of veldzuring om de eitjes op af te zetten. Op zich is dit geen bijzonder milieu en het is dan ook vreemd dat deze vlinder het zo moeilijk heeft.

“In de praktijk blijkt de vlinder alleen die situaties op te zoeken waar het zelfs voor schapezuring zo schraal is dat de plant er maar pietepouterig groeit.” alsdus Kars Veling van de Vlinderstichting. *“Niet alleen het tijdstip van maaien is van belang, ook het verschralen ervan is noodzakelijk door het maaisel af te voeren.”* Dit maakt het beheer kostbaar en veel gemeenten, waterschappen en zelfs natuurbeheerders kiezen daarom voor een andere, goedkopere oplossing. Veelal ook omdat het voorkomen van de vlinder hun onbekend is.

Om aandacht te vragen voor de Bruine vuurvlieder en andere zeldzame soorten vlinders en libellen is op initiatief van de Vlinderstichting op 17 november 2002 in Bourtange een convenant ondertekend (zie ook Nieuwsbrief 2003-1) door de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde, het waterschap Hunze en Aa's, de Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Stichting het Groninger Landschap en de Provincie Groningen. In dit convenant spreken de beherende instanties zich uit zich te verplichten tot een vlinder- en libellenvriendelijk beheer. In een achtergrond document zijn concrete afspraken gemaakt over het beheer van locaties van tien kwetsbare soorten vlinders en libellen in Westerwolde.

Op het gebied van beleid is een dergelijk convenant een hele stap, juridisch stelt het niets voor. Vijf jaar later is de aandacht verslapt en is het bij goede bedoelingen gebleven. Voor het IVN in Bellingwedde aanleiding om iets te organiseren waarbij de aandacht wordt gevestigd op vlinders in het algemeen en de Bruine vuurvlieder in het bijzonder.

Aan de Tweede Dalweg bevindt zich in de berm van de gemeente een populatie van de Bruine vuurvlieder. Wandelaars en fietsers gaan hieraan argeloos voorbij. Met behulp van een voorlichtingsbordje (zie voorkant van deze Nieuwsbrief) worden ze nu geattendeerd op het voorkomen van deze bijzondere soort. Want op vrijdag 11 mei is door wethouder Melle Wachtmeester en Kars Veling van de Vlinderstichting het bordje onthuld. Een mooi moment om bestuurders, beleidsmakers en beheerders nader tot elkaar te brengen. *“Ik moet eerlijk bekennen dat de convenantpartijen zich daar lang niet altijd aan hebben gehouden”*, sprak wethouder Melle Wachtmeester. Hij beloofde beterschap. *“Vanuit de gemeente Bellingwedde heb ik het initiatief genomen om het convenant nieuw leven in te blazen.”*

Zelfs de loonwerker, die het beheer uitvoert, was aanwezig. Zo kon na het officiële deel in een ontspannen sfeer van een hapje en een drankje de

Kaart: Ligging van de redoute. Het maakt onderdeel uit van de voormalige vestingwerken tussen Oude Schans en Bourtange.

Tabel: Waargenomen soorten bij de redoute.

Dagvlinders

Klein geaderd witje, Klein koolwitje, Groot koolwitje, Oranjetipje, Landkaartje, Daggauwoog, Boomblauwtje, Kleine vuurvlinder, Bruine vuurvlinder (3x)

Nachtvlinders

Lieveling

Libellen

Vuurjuffer, Variabele waterjuffer, Lantaarntje, Grote roodoogjuffer, Platbuik, Viervlek, Plasrombout.

Roofvliegen

Dioctria oelandica

Bijen & Hommels

Asbij, Halfgladde dwergzandbij, Honingbij, Gewone koekoekshommel, Aardhommel, Tuinhommel, Gewone dubbeltand

Zweefvliegen

Episyrphus balteatus, *Eristalinus sepulchralis*, *Eristalis nemorum*, *Eristalis pertinax*, *Eristalis lineata*, *Helophilus pendulus*, *Melanostoma mellinum*, *Myathropa florea*, *Rhingia campestris*, *Syrtrita pipiens*, *Syrphus ribesii*

De zojuist verworven kennis moet direct in de praktijk worden toegepast. Op zaterdag 5 mei is een excursie gehouden bij de Flêche, een hersteld verdedigingswerk uit de Napoleontische tijd. Op de grens van Nederland en Duitsland hebben Anne Jan Loonstra, Ilse Sibrandi en ik tijdens een twee uur durende wandeling niet alleen aandacht besteed aan vlinders, maar ook aan andere insectengroepen (zie tabel). Klap op de vuurpijl was de vondst van enkele Bruine vuurvlinders aan het begin van de excursie. Van de redoute was deze soort nog niet bekend.

lijntjes worden aangehaald en gezamenlijk de puntjes op de i gezet.

Natuurlijk is zo'n bordje niet voor bobo's bedoeld, maar voor de gewone mensen. Om de onthulling niet onopgemerkt voorbij te laten gaan is het groots in de publiciteit gebracht. Daarnaast is voor het publiek in het voorjaar van 2007 een vlinder cursus georganiseerd. Publiciteit, administratie, financieën, locatie, enz. zijn door Frits Colnot en Joop Obbink van het IVN voortreffelijk geregeld. De belangstelling was overweldigend en met 27 deelnemers is besloten om de groep in tweeën te splitsen. Onze werkgroep is gevraagd om de inhoudelijke kant voor hun rekening te nemen en de cursus te beperken tot de soorten die in Westerwolde zijn aan te treffen. Theo Buijs en ik zijn hiertoe in april en mei vier keer naar Bellingwedde afgereisd. In de raadszaal van het oude gemeentehuis zijn onderwerpen behandeld als het leven van een vlinder, waar vlinders voorkomen en hoe vlinders te herkennen. Frits heeft voor deze cursus een subsidie geregeld waarmee aan de cursisten de nieuwste versie van de veldgids 'Dagvlinders' is uitgereikt. Met deze veldgids kunnen zij voortaan hun eigen vlinders op naam brengen.

Tot slot. Het is indrukwekkend zoals het IVN in korte tijd zoveel heeft weten te presteren en zoveel aandacht heeft weten te genereren. Dit alles voor het goede doel: de vlinders. Mijn complimenten aan Frits, Joop en Corrie.

Nachtvlinder cursus

Henk sangers

Na een inleidende lezing eind januari door Dick Groenendijk van de Vlinderstichting, startte op 6 maart een nachtvlinder cursus georganiseerd door de Vlinderwerkgroep Grootegast. Ruim 20 deelnemers, waarvan 6 van onze werkgroep, kwamen om 20:00 uur in de Akkerhoeve te Niebert om van de instructeur Gerrit Tuinstra van de Friese Vlinderwerkgroep "Flinterwille" te horen hoe je deskundig kunt worden op het gebied van de nachtvlinders. Het belangrijkste advies vooraf was om veel te gaan kijken in de natuur en in de boeken, om zo je kennis op te bouwen. Om ons toch de nodige theorie mee te geven konden we 3 avonden kijken, luisteren en oefenen met behulp van PowerPoint presentaties

en geprepareerde vlinders. Voor de echte leek komt dan een enorme hoeveelheid gegevens te voorschijn. Op de eerste avond werden alle macro families, uitgezonderd de Spanners en de Uilen behandeld. Voor deze laatste twee families werd elk een afzonderlijke avond georganiseerd.

Alleen al de lijst van te behandelen families op de eerste avond kost me de wanhopige verzuchting; "Hoe kan ik daar ooit iets van maken?". Houtboorders, wortelboorders, bloeddrupjes, slakrupsen, wespvlinders, spinners, eenstaartjes, pijlstaarten, tandvlinders, donsvlinders, beervlinders en visstaartjes passeren als vlinder of als rups op het scherm. Met behulp van pijlen, cirkels en strepen wordt duidelijk aangegeven waar je op moet letten om de verschillen met soortgenoten te kunnen zien. Enthousiast brengt Gerrit de stof over op zijn aandachtige gehoor en de tijd vliegt. Gelukkig, of misschien moet ik zeggen helaas, komen van sommige families maar enkele soorten in Nederland

voor en dan nog niet eens allemaal in het noorden. Dan na een korte pauze komt het echte werk. Met behulp van setjes geprepareerde vlinders kunnen we aan de slag. Met Skinner en de Nachtvlingergids van Waring en Townsend bij de hand proberen we te achterhalen met welke familie en familielid we te doen hebben. Gelukkig heb ik er ook een paar goed. Dit deel van de avond vliegt zo mogelijk nog sneller voorbij.

De tweede en derde avond volgen het zelfde stramien. Al met al een zeer interessante cursus, met verve gebracht en ondersteund door schitterend fotomateriaal en prachtig geprepareerde nachtvlinders. Ter afsluiting van de cursus nog drie excursies, nl in Trimunt, Jiltdijksheide en het Mensinghebos. Als ik dit schrijf zijn 2 van de 3 excursies voorbij en ik herken nu inderdaad een aantal nachtvlinders meer dan voor de cursus. Ik vrees overigens dat ik nog heel veel zal moeten oefenen, met plezier overigens.

De stilste plek van Groningen

De Milieufederatie Groningen, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, IVN, Stichting Het Groninger Landschap en Landschapsbeheer Groningen zijn op zoek naar de stilste plek van Groningen.

Stilte

Uit onderzoek van de Milieufederatie Groningen en de Rijksuniversiteit Groningen blijkt dat Groningen nog stille plekken kent. Maar bijna overal zijn wel geluiden van bijvoorbeeld auto's, vliegtuigen, treinen of motoren te horen. Uit belevingsonderzoek blijkt dat inwoners van de provincie Stilte belangrijk vinden. Maar waar vinden zij het nog echt stil? Dat willen de natuur- en milieuorganisaties graag van u horen. De winnaar van de stilste plek wordt op **zaterdag 8 september** tijdens de **Stilte**dag bekend gemaakt.

Welke plek verdient volgens u de titel 'Stilste plek van Groningen'?

Nomineer uw 'stilste plek van Groningen' **vóór 7 augustus 2007**. Dat kan door het sturen van een mail (info@mfg groningen.nl). Ook kunt u een brief sturen naar de Milieufederatie Groningen (Postbus 1020, 9701 BA, Groningen) o.v.v. 'Stilte'. Geef

duidelijk aan om welke plek het precies gaat en waarom deze zo stil is. Een foto van de plek is voor de beeldvorming prettig maar niet noodzakelijk. Een deskundige jury kiest een winnaar.

Prijzen winnen

Wie mee doet maakt kans op prijzen. Onder de inzenders worden vijf Van Veen tot Zee-boekjes verloot. De inzender van de winnende locatie ontvangt een leuk 'Ér – op – uit' pakket.

*Stilte*dag 8 september 2007

Op zaterdag 8 september organiseren de natuur- en milieuorganisatie een stilte dag. Op verschillende locaties in de provincie kan de stilte actief beleefd worden. Door middel van wandelingen, dauwped-delen en fietstochten wordt de stilte in Groningen opgezocht. Kijk voor de activiteiten op www.groenemaand.nl. Met de activiteiten willen de organisaties het belang van voldoende stilte voor mens en dier onder de aandacht brengen.

Groot koolwitje
Tekening: Vlinderstichting

Groene glazenmaker in Drenthe

Bas van de Wetering

De Groene glazenmaker is een zeldzame libel die nationaal en internationaal een beschermde status heeft. Bij Krabbenscheervegetaties in het noorden van Nederland komt de soort nog geregeld voor. Krabbenscheer is een waterplant met een ingewikkelde levenscyclus. Door het intensieve beheer van watergangen komen grote velden van deze plant zelden meer voor.

In mei 2007 is het rapport 'Groene glazenmaker in Drenthe' verschenen in opdracht van de Provincie Drenthe. Het rapport is gebaseerd op een inventarisatie uit 2006 en de resultaten zijn verwerkt in beheerkaarten.

Het doel van dergelijke kaarten is het realiseren van een optimale situatie voor de Groene glazenmaker. De voorstellen zijn concreet en met praktische maatregelen ingevuld. Grofweg zijn de maatregelen ingedeeld naar beheer, herstel, inrichting en 'voorlichting'. Dit laatste onderdeel is niet onbelangrijk wat tijdens het veldwerk ben ik al vaak benaderd door omwonenden met klachten. Ze kunnen niet vissen, zwemmen of schaatsen (resp. snoer blijft haken, bladrand met stekels, planten in het ijs). Wordt naar het idee van omwonenden niet snel genoeg actie ondernomen dan benaderen ze zelf wel het gemeentebestuur, enzovoort. Deze toont zich maar al te vaak gevoelig voor argumenten als slordig en achterstallig onderhoud. Wat dat betreft kan je dit vergelijken met het onderhoud van bermen.

Ook bij de beheerders zelf is soms de nodige voorlichting nodig om medewerking aan de uitvoering van maatregelen te verkrijgen. Voor Noord-Nederland is daarom door de provincies Drenthe, Groningen en Friesland in samenwerking met de Vlinderstichting een voorlichtingsfolder ontwikkeld.

Inventarisatie

Via Landschapsbeheer Groningen heeft de Provincie Drenthe mij benaderd om dit onderzoek uit te voeren. Tegen een dergelijk aanbod (voor een vergoeding libellen kijken is geen straf) kan ik natuurlijk geen nee zeggen. Voor de leden van onze werkgroep zijn de resultaten van de inventarisatie interessanter en daarom zal ik hier nader op in gaan.

De grote bolwerken van de Groene glazenmaker zijn gelegen in Noordwest Overijssel, Friesland en Groningen. Dit zijn de laagveengebieden rondom het Drentsplateau. In Drenthe zelf komt de soort niet veel voor, dacht men. Oude waarnemingen zijn alle gelegen aan de rand met genoemde provincies bij het Leekstermeer en Meppel.

Omdat Krabbenscheer verspreid in de gehele provincie voorkwam en nog altijd voorkomt was een recent verspreidingsbeeld wel op zijn plaats.

figuur boven:
Verspreiding van de Groene glazenmaker (stippen) en Krabbenscheer (hokken) in 2006 in de provincie Drenthe.

Zorgwekkender is de enorme achteruitgang van van de plant. Bovenstaand kaartje vertekend enorm. Per locatie gaat het om hooguit een tiental planten. Volstrekt onvoldoende voor de Groene glazenmaker.

Onderstaande citaten geven ander beeld hoe het er vroeger uitzag (Provincie Drenthe 1992):

"... Vroeger kwamen zulke krabbenscheervegetaties voor aan de lijkzijde van het Leekster- en Zuidlaardermeer, maar deze zijn daar nu door watervervuiling verdwenen..." en *"... Een bijzonderheid in wijken bij Hoogetveen en Dalerpeel is Krabbenscheer. Deze typische laagveensoort, ..., komt in ons land plaatselijk nog vrij algemeen voor, maar gaat sterk achteruit en is in Drenthe op veel plaatsen verdwenen."*

En dan het goede nieuws. Drie nieuwe populaties van de Groene glazenmaker zijn ontdekt. Verrassend genoeg lagen ze alle in de omgeving van Hoogetveen (zie kaart), buiten het bekende verspreidingsgebied dus. In drie grote natuurgebieden komt de soort voor, waarvan de populatie in de Peizermeden potenties heeft, omdat de Krabbenscheer zich daar uitbreidt.

Agenda 2007

Tenzij anders aangegeven starten alle **excursies** om 14:00 uur vanaf de aangegeven locatie. Bij regen en temperaturen onder de 17°C wordt de excursie geannuleerd. Bij (dreigend) slecht weer wordt om 10:00 uur de beslissing genomen over het annuleren van de excursie. Over het al dan niet doorgaan van de excursie kunt u bellen met dhr. Van de Wetering (050-54 14 902) of dhr. Sangers (050-53 48 411).

zaterdag 28 juli, Sellingen

Dagvlinderexcursie. Ter gelegenheid van het 15/jarige bestaan van de werkgroep organiseren we een publieksexcursie.

Tijd en locatie staan in de volgende Nieuwsbrief.

zaterdag 4 augustus, Zuidlaren, Markt van Melk en Honing.

De Imkervereniging in Zuidlaren organiseert alweer voor de 23e keer. In de afgelopen jaren werd de markt steeds meer een groene, ecologische, biologische, kortom een echte milieumarkt. **Onze werkgroep zal deze dag een standje bemannen.**

Locatie: 10:00-16:00 uur op de Brink Zuidlaren. Vanuit Groningen: Neem A28 richting Assen. neem afslag 36 richting Gieten. Neem afslag Zuidlaren. In het centrum is de Brink.

zaterdag 18 augustus, Meerwijk te Hoogezand.

Dagvlinders en libellen. Meerwijk is een groot gebied waar we al vaker zijn geweest. Van de verzamellocatie wordt bekeken welk deel bezocht wordt.

Locatie: 14:00ur strandpaviljoen (coörd. 242.2-574.2) Vanuit Groningen en Winschoten: Neem de A7 richting Hogezaand. Neem afrit 40richting Hoogezand, volg richting Zuidlaren (via Woldweg-Fokkerlaan). Tweede rotonde rechts (Waesingweg). Rechtdoor verharde weg blijven volgen tot het paviljoen.

vrijdag 7 september, Hortus Haren

In het kader van de Nationale nachtvlindernacht wordt een lichtavond georganiseerd. Tymo Muus zal voorafgaand een lezing over nachtvlinders geven.

Locatie: 20:30 uur in de Hortus, Kerklaan 34 te Haren (coörd. 236.4-577.6). Voor onze leden gratis. Niet-leden betalen de toegangsprijs van • 3,50 pp. Vanuit Groningen: Bus 54 hoofdstation vertrek 19:20 uur. Halte Botanicuslaan, 15 minuten lopen. Vanuit Hoogezand: Neem de N860 langs het Winschoterdiep. Bij Waterhuizen links (volg N860). Bij tweede rond rechts. Immer rechtdoor en u rijdt uiteindelijk langs langs de Hortus (ter hoogte van pompstation).

vrijdag 28 september, Jubileumavond (opgave)

De werkgroep bestaat 15 jaar en daar willen we natuurlijk aandacht aan besteden. Alle leden en donateurs zijn deze avond van harte uitgenodigd. Onder het genot van een salade en barbeque wordt de lamp aangestoken en het laken gespannen. Nachtvlinders kijken dus. Marianne stelt haar tuin ter beschikking. In verband met inkopen graag voor 25 september opgeven bij Bas van de Wetering (050-5414902) of Marianne Valstar (0597-417852).

Locatie: 19:00 uur 1e Bovenpad 7 te Westerlee. Vanuit Hoogezand: neem snelweg naar Winschoten, neem afrit 46 (Heiligerlee) rechtsaf. Na stoplichten en brug 1e links (Provincialeweg). Bij T-splitsing rechts (Halteweg), spoor over, bocht naar links volgen, linksaf de Bickershorn en direct weer links.

zaterdag 6 oktober, Open dag "Laand & vrucht" Landschaps-beheer groningen. Onze werkgroep zal deze dag een standje bemannen.

Locatie: **Roderwolderdijk 60 te Hoogkerk. Vanuit Winschoten/Groningen. Via de A7 naar Groningen en richting Drachten.** Neem afslag 35 (Hoogkerk). Bij rotonde rechtdoor (Roderwolderdijk). In de haak haakse bocht (±1km) bevindt zich het gebouw van Landschapsbeheer Groningen.

zaterdag 13 oktober, Veendiepsplassen. Wedde Mijnen. U weet wel "van die kleine rupsjes die in bladeren leven.

Locatie: 14:00 uur Burcht te Wedde (coörd:267.9 - 565.8). Vanuit Hoogezand: neem snelweg A7 richting Nieuweschan. Neem afrit 47 (Winschoten). Volg richting Blijham/Vlagtwedde. Neem afslag Wedde en ga rechts (Lageweg). Bij T-splitsing rechts aanhouden (Hoofdweg). Voor de Ruiten Aa bevindt zich links de Burcht.

Oproep

Maienne Valstar en Flip Gaasendam hebben jarenlang de marktkraam bemand. Nu Flip het noodgedwongen wat rustiger aan doet, is Marianne op zoek naar iemand die zo nu en dan samen met haar op pad wil om de marktkraam een paar uurtjes te bedienen. Zo kan zij ook een rondje maken op de markt of even naar de wc.

U kunt contact opnemen met Marianne Valstar, telefoon 0597-417852